

мислення у дітей на заняттях з образотворчого мистецтва є надзвичайно важливим аспектом їхнього когнітивного, емоційного та творчого розвитку. Вивчення та практика образотворчих навичок сприяють не лише формуванню художнього смаку та розвитку творчого потенціалу, але й впливають на усі пізнавальні процеси та загальний розвиток особистості дитини. Посилення уваги на цьому аспекті навчання може сприяти не лише розширенню знань у галузі мистецтва, але й сприяти розвитку креативного мислення, уяви та здатності до аналізу та вирішення проблем. Таким чином, педагогічна та психологічна практика, спрямована на розвиток образного мислення через образотворче мистецтво, має великий потенціал для покращення навчального процесу та збагачення внутрішнього світу кожної дитини [4].

Список використаних джерел

1. Гусенко А. А. Розвиток образного мислення молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва : магістер. робота; науковий керівник С. Ф. Бобровицька. Суми : СумДПУім. А. С. Макаренка, 2021. 62 с.
2. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : Навчальний посібник. К. : Кондор, 2006. 200 с.
3. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти. *Мистецтво і освіта*, 2004. Вип. №1. С. 7.
4. Мистецтво у розвитку особистості : Монографія. За ред., передмова та післямова Н. Г. Ничкало. Чернівці : Зелена Буковина, 2006. 224 с.
5. Пасічник І. Д., Каламаж Р. В. Психологія мислення. Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. 560 с.

Рощупкін Олексій,
культурний організатор, керівник гуртка
Полтавського обласного центру
естетичного виховання
учнівської молоді (м. Полтава)

ВИХОВАНЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МИСТЕЦТВА В ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Анотація. У статті досліджено вплив мистецтва на розвиток творчого потенціалу вихованців, представлено методи та прийоми, які сприяють розвитку виконавських здібностей дитини через заняття мистецтвом, висвітлено стратегії, що спрямовані на стимулювання творчості та самовираження учнів через мистецькі практики.

Ключові слова: позашкільна освіта, вихованці, розвиток творчих здібностей, гурткова робота, творче мислення, самовираження.

Постановка проблеми. Проблема розвитку дитини засобами мистецтва є надзвичайно актуальною та важливою в контексті сучасного освітнього середовища. Зростаюча конкуренція та потреба у новаторських рішеннях у сучасному світі вимагає розвитку творчого мислення в молоді. Використання мистецтва в позашкільній освіті може сприяти розвитку креативних навичок, здатності до самовираження та критичного мислення, що є ключовими компетенціями для успішної адаптації дитини в сучасному світі.

Виклад основного матеріалу. Розвиток творчого мислення та самовираження вихованців є багатошаровою проблемою та має значний потенціал, оскільки об'єднує в собі кілька важливих аспектів.

1. Психологічний аспект. Дослідження впливу мистецтва на розвиток творчого мислення та самовираження в дітей і підлітків, вивчення емоційного відгуку на мистецтво, розвиток уяви, сприйняття краси, а також здатність до самовираження через різні види мистецтва.

2. Педагогічний аспект. Аналіз методів та підходів до впровадження мистецької діяльності в позашкільній освіті з метою стимулювання творчого розвитку учнів, вивчення практик мистецьких гуртків, студій, майстер-класів тощо.

3. Соціокультурний аспект. Дослідження ролі мистецтва у формуванні культурного середовища та ідентичності учасників позашкільних мистецьких

груп, вивчення впливу мистецтва на формування соціальних навичок, комунікації та співпраці між учасниками.

4. Технологічний аспект. Розгляд можливостей використання сучасних технологій (наприклад, віртуальна реальність, аплікації для мистецтва тощо) у позашкільній освіті для підтримки творчого розвитку.

Ця тема особливо актуальна для керівників театральних колективів, які мають важливе завдання не лише забезпечити фахову підготовку своїх учасників у мистецькому виробництві, а й сприяти їхньому розвитку як творчих особистостей. Один із ключових аспектів практичної роботи керівника театального колективу полягає у створенні стимулюючого середовища, що сприяє розвитку творчих здібностей вихованців. Це включає в себе розробку творчих завдань та вправ, які спонукають до самовираження та експериментування, стимулюють учнів до виявлення та реалізації власних ідей і концепцій у театральних постановках. Крім того, керівник театального колективу відіграє роль наставника та ментора, який сприяє розвитку креативності, відкритості до нового та впевненості учасників у власних силах. Такий підхід до практичної роботи дозволяє не лише досягати високих мистецьких результатів, але й формує особистісні якості вихованців, що є важливим чинником у їхньому подальшому життєвому та професійному успіху.

Розвиток творчого мислення дітей досліджували О. Запорожець, Л. Вербицька, І. Бекетова, самовираження вихованців вивчали В. Ярошенко, Т. Мельник та І. Глущенко. Розвиток творчого мислення відбувається в процесі виховання і навчання, формується через взаємодію дитини зі світом внаслідок оволодіння змістом матеріальної та духовної культури. Тобто формування творчого мислення має системний і цілеспрямований характер.

Творче мислення – це психічний процес, результатом якого є відкриття принципово нового чи удосконаленого вирішення того чи іншого завдання, яке спрямоване на створення нових ідей [6, с. 154]. Але будь-який творчий розвиток засобами мистецтва потребує певних умов.

У ряді досліджень доведено, що в закладах позашкільної освіти створені найбільш сприятливі умови щодо розвитку творчого потенціалу особистості, її задатків і здібностей. Зокрема, як зазначає Т. Сущенко, виховний потенціал позашкільного закладу зумовлений такими факторами і обставинами: по-перше, це особливі відносини, які найкращим чином залучають кожну дитину до активної перетворюючої діяльності; по-друге, це гарантія і забезпечення можливості практичного здійснення розвитку творчих інтересів і здібностей; по-третє, вільний вибір будь-якого виду діяльності; по-четверте, наявність технологій виховання всебічно розвиненої гармонійної особистості, створення такого типу відносин, за якими сама особистість прагне максимальної реалізації сил і здібностей в інтересах суспільства [4, с. 177].

У закладах позашкільної освіти існує безліч форм самовираження дитини засобами мистецтва, які сприяють розвитку її творчих здібностей та особистості в цілому. Участь у *музичних гуртках* дозволяє дітям виявляти свої музичні здібності через гру на інструментах, спів та композицію музики. Це дає можливість самовиражатися через музику, виражаючи свої емоції та створюючи власні музичні твори. У *театральних гуртках* діти можуть виразно показати свої почуття та думки через акторську гру, рольові ігри, створення театральних постановок або участь у міні-виставах. Це сприяє розвитку творчого мислення, емоційного інтелекту та комунікативних навичок. Участь у *танцювальних колективах* дозволяє дітям виразити свої почуття та емоції через рух і музику. Це сприяє розвитку координації, гнучкості та творчого мислення. Ці та інші форми гурткової роботи дозволяють дітям виразити себе та розвинути свої творчі здібності під керівництвом відповідних фахівців у закладах позашкільної освіти.

Досвід тривалої роботи з молодим поколінням дозволяє нам виділити деякі з основних проблем, що часто виникають під час відвідування занять театального гуртка. Це може бути страх публічних виступів, боязнь критики, обмеженість у виразних засобах та невміння виражати свої почуття

та думки. Щоб мінімізувати ці проблеми, можна звернути увагу на:

- створення безпечного середовища, тобто простору підтримки і розуміння;
- послідовне навчання і підтримку, можливість виступати перед аудиторією на власному рівні зручності дитини;
- стимулювання творчості;
- формування позитивного спілкування, взаємодію один з одним для відчуття підтримки від однолітків.

Висновки. Мистецтво відіграє ключову роль у розвитку творчого мислення та самовираження дітей поза межами школи. Це дозволяє їм розкрити свій потенціал та розвинути власну особистість. Заняття мистецтвом у гуртках позашкільної освіти надає вихованцям можливість вільно виражати свої почуття, думки та ідеї, сприяє розвитку їх творчого потенціалу.

Список використаних джерел

1. Биковська О. Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2008.
2. Кабанец М. Розвиток системи педагогічної підтримки обдарованих школярів у східноукраїнському регіоні (кінець XX – початок XXI ст.) : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2019.
3. Кепша Я. Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2011.
4. Литвинова Н. І. У: Nauczyciel i Szkoła. Т. 3-4 (16-17). с.175-184, 2002 // URL:[https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Nauczyciel_i_Szkola/Nauczyciel_i_Szkola-r2002-t3_4_\(16_17\)/Nauczyciel_i_Szkola-r2002-t3_4_\(16_17\)-s175-184/Nauczyciel_i_Szkola-r2002-t3_4_\(16_17\)-s175-184.pdf](https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Nauczyciel_i_Szkola/Nauczyciel_i_Szkola-r2002-t3_4_(16_17)/Nauczyciel_i_Szkola-r2002-t3_4_(16_17)-s175-184/Nauczyciel_i_Szkola-r2002-t3_4_(16_17)-s175-184.pdf).
5. Моляко В. О. Функціонування творчого мислення в умовах інформаційної невизначеності: матеріали XXIII Всеукраїнської науково-

практичної конференції, 30 травня 2023 року. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023.

6. Моляко, В. О., Гулько, Ю. А., Ваганова, Н. А. та ін. Перцептивно-мисленнєві стратегії творчого конструювання інформаційних систем у навчальній та трудовій діяльності: монографія. Київ, 2018.

Руденко Юлія,
викладачка Кобеляцької дитячої музичної
школи (м. Кобеляки)

КОЛОРИТ В ПРИРОДІ ТА КОМПОЗИЦІЇ

***Анотація.** Ця стаття висвітлює значення кольору в природі, композиції. Воно дуже велике і значуще в житті людини. Питаннями, що таке колір, колорит, колірна гармонія, займаються різні науки. Митці, також займаючись поєднаннями різних кольорів, прагнуть відрізнитися один від одного. Тому дуже важливим моментом в композиції, живописі, при роботі з учнями є приділення уваги кольорам, їх поєднанню, їх взаємодії.*

***Ключові слова:** колір, колорит, колористична гармонія.*

Щоб стати художником, потрібно розвинути природні здібності і набути практичні навички. Знання законів кольору позбавить живописця-початківця зайвих помилок, полегшить йому шлях у пізнанні колористичних гармоній в природі і мистецтві.

Щоб написати сонячний пейзаж, потрібно знати, як змінюються колористичні відношення при інтенсивному освітленні. Сонце, електрична лампа, що світиться, розпечений метал або газ, полум'я вогнища або свічки – джерела власного світла. А місяць, небо, Земля і всі предмети на Землі (крім тих, що світяться) – джерела відбитого світла, котрий вони, в свою чергу, розповсюджують на об'єкти, що знаходяться поряд.

Предмети, на які падає сонячне світло, частину кольорових променів, що знаходяться в ньому, вбирають, а частину відбивають. Відбиті промені дають відчуття кольору предмету. Сніг, наприклад, відбиває майже всі